

ویژه نامه مجله ایرانی اخلاق و تاریخ پزشکی ایران، سال ۱۴۰۳ یازدهمین کنگره سالیانه اخلاق و پزشکی ایران و هشتمین کنگره اخلاق پرستاری ایران

سخنرانی

چالش‌های اخلاقی در امتناع والدین از واکسیناسیون اجباری کودکان؛ توازن اتونومی والدین و سلامت عمومی

فرزانه سلیمانی^۱، لیلا افشار^{۲*}

چکیده

طبق گزارش سازمان جهانی بهداشت، واکسیناسیون بار بیماری‌های عفونی را بسیار کاهش داده است؛ با این حال، نرخ اندک بیماری، به معنی نبود نظارت مداوم بر تهدید شیوع نیست. وجود افراد غیرایمن می‌تولند هر منطقه‌ای را در معرض خطر شیوع احتمالی بیماری قرار دهد. این مطالعه‌ی مروری، با هدف ارائه‌ی بینشی درباره‌ی چالش‌های اخلاقی امتناع والدین از واکسیناسیون اجباری کودکان و شناسایی شکاف‌های دانش در این حوزه برای تحقیقات بیشتر در کشور انجام گرفت. نخست، جست‌وجو در پایگاه‌های داده‌ی PubMed و ScienceDirect انجام شد. مجموعه‌ی نهایی، شامل ۳۵ مقاله‌ی دانشگاهی، ۱ کتاب و ۱ پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد بود. جنبش‌های ضد واکسن در ایران نیز، همانند بسیاری از کشورهای دیگر، در سال‌های اخیر (به‌خصوص بعد از واکسیناسیون علیه بیماری کووید ۱۹) رشد کرده است. این جنبش‌ها عمدتاً به دلایلی از جمله: مکتب فکری و اعتقادات مذهبی، سواد بهداشتی ضعیف، نداشتن اعتماد به نظام‌های بهداشتی، تجربیات شخصی یا اجتماعی به مخالفت با واکسیناسیون می‌پردازند. از دیرباز، واکسیناسیون اجباری اغلب به دلیل نگرانی‌های اخلاقی درباره‌ی اجبار، محل بحث بوده است. یکی از عمده‌ترین چالش‌های اخلاقی، تقلیل اتونومی والدین با سلامت عمومی است. میزان احترام به اتونومی والدین، یکی از موضوعات کلیدی در اخلاق واکسیناسیون است. مسائلی همچون: اطلاعات نادرست یا اندک یا درک نامناسب اطلاعات می‌تولند اتونومی والدین را محدود کند. از طرفی، دولت نیز وظیفه و منفعتی در محافظت از کودک در برابر آسیب دارد و می‌تواند در موقعیت‌هایی که کودک در معرض خطر قرار می‌گیرد، اتونومی والدین را به چالش بکشد. به‌عنوان نتیجه‌گیری کلی می‌توان بیان کرد که میزان اتونومی والدین در مداخلات برنامه‌ریزی شده همانند واکسیناسیون، بستگی به نسبت بین منفعت و بار آن مداخله دارد (با در نظر گرفتن اصول سودرسانی و ضرررساندن)؛ هرچقدر میزان منفعت بیشتر باشد، اتونومی والدین کمتر تعیین‌کننده است و بالعکس. در مطالعات متعددی که به این موضوع پرداخته‌اند، راهکارهایی همچون: آموزش عمومی، آموزش والدین امتناع‌کننده از واکسن و ارائه‌ی اطلاعات مبتنی بر شواهد، در اختیار گذاشتن منابع معتبر برای جست‌وجو و مطالعه، شناسایی اثرات کنترل‌گر بر اتونومی والدین، انجام دادن ویزیت‌های مکرر و در نهایت، استفاده از سیاست‌های منفی، همچون: اعمال قانون و جریمه و منع ورود به مهدکودک‌ها و مدارس پیشنهاد شده است.

واژگان کلیدی: اتونومی شخصی، امتناع از واکسیناسیون، سلامت عمومی، واکسیناسیون اجباری.

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۳/۱۸

۱. دانشجوی مقطع دکتری تخصصی، گروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲. استاد گروه اخلاق پزشکی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول:

Email: lafshar@gmail.com

کنگره سالیانه
اخلاق پزشکی و پرستاری ایران

Iranian Journal of Medical Ethics and History of Medicine, 2025, Vol. 17, Supplement 11th Annual Iranian Congress of Medical Ethics and 8th Nursing Ethics Congress

Oral Presentation

Ethical Challenges in Parental Refusal of Mandatory Vaccination of Children: Balancing Parental Autonomy and Public Health

Farzaneh Soleimani¹, Leila Afshar^{*2}

Published: 08 June 2025

1. Ph.D. Student, Department of Medical Ethics, Faculty of Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2. Professor, Department of Medical Ethics, Faculty of Medicine, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

***Corresponding Author**
Email: lafshar@gmail.com

Abstract

According to the World Health Organization (WHO), vaccination has significantly reduced the burden of infectious diseases. However, low disease rates do not eliminate the need for continuous monitoring to address the threat of potential outbreaks. The presence of unimmunized individuals can place any community at risk of disease outbreaks. This review aimed to explore the ethical challenges associated with parental refusal to vaccinate children and to identify knowledge gaps in this area for further research within the country. A comprehensive search was conducted using PubMed and ScienceDirect. The final selection included 35 academic articles, one book, and one master's thesis. In Iran, as in many other countries, anti-vaccination movements have grown in recent years, particularly following the rollout of COVID-19 vaccines. These movements often oppose vaccination for reasons such as philosophical or religious beliefs, poor health literacy, mistrust in healthcare systems, and personal or social experiences. The debate surrounding mandatory vaccination has persisted, primarily due to ethical concerns about coercion. One of the central ethical challenges involves the conflict between parental autonomy and public health. The degree to which parental autonomy is respected is a critical issue in the ethics of vaccination. Factors such as misinformation, inadequate information, or misinterpretation of information can constrain parental autonomy. Conversely, the state has a duty and vested interest in safeguarding children from harm, which may lead to challenging parental autonomy in cases where a child's well-being is at risk. In conclusion, the extent of parental autonomy in planned interventions such as vaccination depends on the balance between the benefits and burdens of the intervention, taking into account the ethical principles of beneficence and non-maleficence. The greater the benefit, the less decisive parental autonomy becomes, and vice versa. Various studies addressing this issue have proposed strategies such as public education, organizing community-level vaccination discussions, educating vaccine-hesitant parents with evidence-based information, providing trustworthy resources for research, identifying factors influencing parental autonomy, conducting regular follow-ups, and implementing negative policies, including legal enforcement, fines, and restrictions on access to daycare centers and schools.

Keywords: Mandatory vaccination, Anti-vaccination movements, Vaccine-hesitant.

